

Brev fra SK i AKP(m-l) til SK i ARBEIDETS PARTI I ALBANIA (APA)

Kamerater!

Mellom Arbeidets Parti i Albania og Arbeidernes Kommunistparti (m-l) i Norge har det i mange år vært nære og kameratslige forbindelser. APA har ytt store bidrag til verdensrevolusjonen og vårt parti har alltid satt pris på APAs prinsippfaste kamp mot Krustsjøvs moderne revisjonisme og det albanske folkets modige kamp for å bygge sosialismen i et lite land. AKP(m-l) har alltid studert lærdommene fra den albanske revolusjonen og propagandert det albanske eksemplet for arbeiderklassen og det arbeidende folket i Norge. I programmet vårt framhever vi det albanske eksemplet.

I tidligere samtaler som representanter fra vårt parti har hatt med kamerat Ramiz Alia i APAs politbyrå har vi lagt fram at det eksisterer motsigelser mellom våre to partier i synet på en del viktige spørsmål. Etter at «Zeri i Popullit» offentliggjorde artikkelen «Revolusjonens teori og praksis» 7/7 i år finner vi det nødvendig å klargjøre våre synspunkter skriftlig. Vi gjør dette i samsvar med de prinsippene kamerat Mehmet Shehu understreker i sin rapport om femårsplanen på APAs 7. kongress: «Ifølge marxismen-leninismen har enhver nasjon rett til å si hva den mener, ethvert marxist-leninistisk parti har rett til å føre fram sine synspunkter.»

1. APA har tatt initiativet til en skarp polemikk i den internasjonale marxist-leninistiske bevegelsen. Vi aksepterer ethvert partis rett til å kjempe for sine synspunkter. Men vi mener at Sentralkomiteen i APA har valgt en form som skader enheten i den internasjonale kommunistiske bevegelsen i stedet for å styrke den.

På grunnlag av våre samtaler med kamerat Ramiz Alia og AKP(m-l)s program er det kjent for APA at vårt parti støtter teorien om tredeling av verden. Når lederartikkelen av 7/7 karakteriserer «tilhengerne av teorien om tre verdner» som «antileninister», «tilhengere av klassesamarbeid» osv., må vi oppfatte dette som et angrep på vårt parti og flertallet av partiene i den marxist-leninistiske verdensbevegelsen som

«anti-leninister» osv.. En slik kritikk avviser vi som grunnløs, men ikke bare det, vi mener det er feilaktig å føre en slik polemikk offentlig, slik at den kan utnyttes av våre fiender.

Påstandene om at vårt parti, på grunn av sin tilslutning til teorien om tredeling av verden, skulle være «tilhenger av klassesamarbeid» er absurd. Vi kan forsikre dere om at arbeidere i Norge utfra sin egen praksis har god kjennskap til at vårt parti står for klassekamp og ikke klassesamarbeid. Også våre fiender, borgerskapet, sosialdemokratene og revisjonistene, er klar over dette og angriper oss daglig nettopp av den grunn. AKP(m-l)s partiprogram og teoretiske skrifter viser også at vi holder fast på marxismen-leninismens prinsipper og forsvarer dem mot all slags revisjonisme.

2. Vi er uenige i kritikken av teorien om tre verdner. AKP(m-l)s prinsippprogram fra 1976 og vår erklæring om sosialimperialismen fra 1974 gjør det helt klart at vi støtter Mao Tsetungs tese om at dagens verden må deles i tre: supermaktene, de små og mellomstore imperialistiske landa og den tredje verden. Slik er de objektive forholda i verden i dag, og ingen korrekt strategi for revolusjonen kan trekkes opp dersom den ikke går ut fra en slik analyse av verdenssituasjonen. En kan hevde at teorien om tre verdner har vært misbrukt av opportunistene og fiender av marxismen. Men dette er ikke noe nytt. Lenin lærer oss at opportunismen kan uttrykkes i terminologien til enhver ideologi, også marxismen. Det at det finnes grupper som misbruker teorien om tre verdner kan derfor ikke brukes til å forkaste teorien. Det avgjørende er at den gir et riktig bilde av forholda i verden i dag.

På ett-årsdagen for Oktoberrevolusjonen klargjorde Stalin den verdenshistoriske betydninga av Oktoberrevolusjonen på følgende måte:

«1) Den har utvida rekkevidden av det nasjonale spørsmålet og omforma det fra et særskilt spørsmål om å bekjempe nasjonal undertrykking i Europa til et allment spørsmål om frigjøring av de undertrykte folkene,

koloniene og halvkoloniene.

2) Den har åpna store muligheter for frigjøringa deres og de riktige veiene fram til frigjøringa. På denne måten har den i veldig stor grad gjort frigjøringa av de undertrykte folkene i vest og øst lettere, og har trukket dem med i en felles strøm i seierrik kamp mot imperialismen.

3) Den har dermed skapt ei bru mellom det sosialistiske vest og det salvebundne øst og skapt en ny front av revolusjoner mot verdensimperialismen, som strekker seg fra proletarene i vest gjennom den russiske revolusjonen til de undertrykte folkene i øst.»

(Stalin, Works, b. IV, s. 169—70)

Stalin delte de imperialistiske undertrykkernasjonene og de undertrykte nasjonene uttrykkelig i hver sin leir:

«Ved løsinga av det nasjonale spørsmålet går leninismen ut fra disse setningene:

a) Verden er delt i to leirer — i en leir som består av en håndfull siviliserte nasjoner som sitter inne med finanskapitalen og som utbytter det store flertallet av jordklodens befolkning — og i en annen leir som består av de undertrykte og utbyttede folk i koloniene og de avhengige land, de som utgjør dette flertall ...»

(Stalin, «Om leninismens grunnlag», kap. VI, pkt. 2)

Vi har tidligere uttrykt at dette synspunktet til Stalin vanskelig lar seg forene med det kamerat Enver Hoxha sier i beretninga til APAs sjuende kongress om å dele verden i to typer land slik: «borgerlig-kapitalistiske land og sosialistiske land», og vi gjentar det. Skillet mellom undertrykker-nasjoner og undertrykte nasjoner er et fundamentalt spørsmål i marxismen-leninismen, der det ikke er rom for vakling. Lenin sa det slik:

«... det sentrale punktet i det sosialdemokratiske programmet må være skillet mellom undertrykkernasjoner og undertrykte nasjoner, som er kjernen i imperialismen og som sosialsjåvinistene, og likeens Kautsky går falskt utenom.»

(Lenin, «Det revolusjonære proletariatet og nasjonenes rett til sjølbestemmelse», Coll. Works, b. 21, s. 409.)

Det er ikke noe nytt at marxist-leninistene tredeler verden på grunnlag av en konkret analyse av styrkeforholdet i de fire grunnleggende motsigelsene under imperialismen.

Alt på Kominterns 2. kongress sa Lenin:

«Slik får vi i store trekk bildet av verden slik den sto fram etter den imperialistiske krigen. I de undertrykte koloniene — land som er blitt lemlestet, slik som Persia, Tyrkia og Kina, og i land som er blitt slått og redusert til kolonienes posisjon — er det 1 250 millioner. (Her regna Lenin med det sosialistiske Russland, Østerrike—Ungarn, Tyskland og Bulgaria.)

Ikke mer enn 250 millioner bor i land som har beholdt sine gamle posisjoner, men blitt økonomisk avhengig av Amerika ... og til slutt har vi ikke mer enn 250 millioner innbyggere i de landa der toppsjiktet, kapitalistene aleine, tjente på oppdelinga av verden.»

(Lenin, Coll. Works, b. 31, s. 218)

Lenin nevnte ikke sosialismen særskilt i denne inndelinga, men han slo fast at:

«Jeg ønsker å minne dere om dette bildet av verden, for alle de grunnleggende motsigelsene i kapitalismen, i imperialismen som fører til revolusjon, alle de grunnleggende motsigelsene i arbeiderbevegelsen som har ført til den rasende kampen mot Den andre internasjonale ... er alle forbundet med denne inndelinga av verden.» (Samme sted)

Men at Lenin ikke nevnte sosialismen i sin tredeling av verden i 1920 gir ikke grunnlag for å hevde at han «eliminerte eksistensen av sosialismen fra skjemaet sitt» eller var «anti-leninist», like lite som det er grunnlag for å si noe slikt om Mao Tsetungs tese om tre verdner.

Under den 2. verdenskrigen delte Stalin verden i tre etter Tysklands angrep på Sovjet, nemlig i den fascistiske blokka, den antifascistiske blokka og de nøytrale landa.

I begynnelsen av seksti-åra førte marxist-leninistene med KKP og APA i spissen en skarp kamp mot Krustsjovs falske kommunisme. I spørsmålet om inndelinga av verden hevda Krustsjov i SUKPs «åpne brev»:

«... ifølge dette er hovedmotsigelsen i vår tid ikke, får vi høre, motsigelsen mellom sosialisme og imperialismen, men mellom den nasjonale frigjøringsbevegelsen og imperialismen. Etter det de kinesiske kameratene mener er den avgjørende krafta i slaget mot imperialismen ikke det sosialistiske verdenssystemet, og ikke kampen til den internasjonale arbeiderklassen, men, får vi atter høre, den nasjonale frigjøringsbevegelsen.»

I svaret på det åpne brevet (Framlegg til

generallinje) går KKP i rette med Krustsjovs forvrengninger og revisjonisme. I brevet deles verdens land på følgende måte: «de sosialistiske landa» (pkt. 6), «de undertrykte nasjonene» (pkt. 9) og «de imperialistiske og kapitalistiske landa» (pkt. 10), og det blei understreka at:

«Dei ulike typane motseiingar i verda i dag er konsentrert i dei svære områda i Asia, Afrika og Latin-Amerika. Dette er dei områda under imperialistisk styre som er lettest å gå til åtak på, og dei er stormsentra i verdsrevolusjonen som gjev imperialismen direkte slag.»

(Polemikken, norsk utg., b. I, s. 19)

Så vidt vi veit slutta APA seg til forslaget til generallinje, og vi vurderer også det som ei grundig marxist-leninistisk analyse av verdenssituasjonen på det tidspunktet.

I dag er verdenssituasjonen kraftig forandra. Dette er etter vårt syn riktig forklart i AKP(m-l)s prinsipprogram fra 1976:

«Omvandlinga av Sovjet frå eit sosialistisk land til eit kapitalistisk og imperialistisk land støtta opp om kontrarevolusjonen i dei fleste tidlegare sosialistiske og folkedemokratiske landa, omvandla desse landa til kapitalistiske land og til satelittar og nykoloniar for sosialimperialismen og knuste det sosialistiske lægeret.

Då det sosialistiske lægeret fanst, kunne landa i verda plasserast i tre grupper, landa i det imperialistiske lægeret, i den 3. verda og i det sosialistiske lægeret. I 1976 må vi skilja mellom dei på ein annan måte. I ei gruppe for seg har vi dei imperialistiske supermaktene. Mot dei står landa i den 3. verda. I ei mellomstilling står dei mindre kapitalistiske og imperialistiske landa, som har motseiingar både til landa i den 3. verda og til dei to imperialistiske supermaktene.»

(AKP(m-l), Prinsipprogram, n.utg. s. 41)

3. I lederartikkelen i «Zeri i Popullit» står det: «All imperialisme er utfra sjølve naturen sin ein vill fiende av den proletariske revolusjonen. Difor er det gale å dela imperialismar i meir eller mindre fårlege, ut frå det strategiske synspunktet til verdsrevolusjonen.»

Famerater, vi finner dette synspunktet uforenlig med marxismen-leninismen. Etter vårt syn forlot ikke Stalin «det strategiske synspunktet til verdensrevolusjonen» da han sa i 1939:

«Krigen blir ført av de aggressive statene, som på alle vis skader interessene til de ikke-

aggressive statene, framfor alt England, Frankrike og USA ...»

(Stalin, «Spørsmål i leninismen», n.utg. s. 565)

Vi mener det også er uriktig at små imperialistiske land som f.eks. Danmark eller Norge er en like stor trusel mot verdensrevolusjonen som de to supermaktene. Det er klart at klassekarakteren til imperialismen er den samme i de imperialistiske supermaktene som i små imperialistiske land. Men dette betyr ikke at supermaktene på den ene sida og land som Norge eller Danmark på den andre sida har den samme makta, den samme evnen til å utgjøre en trusel mot verdens folk. Følgelig er det riktig å gjøre et skille og peke ut hvem som er hovedfienden og rette støtet mot den. Ellers ville skillet mellom supermakter og andre imperialistiske stater være miningsløst.

På fellesmøtet mellom de nordiske marxist-leninistiske partiene og organisasjonene i 1975 blei det vedtatt ei felleserklæring som representanter for sentralkomiteen i APA på spørsmål erklærte seg *helt enige* i. Der heter det blant annet:

«De nordiske landa: Mellom supermaktene og den tredje verden. Danmark, Finland, Sverige, Norge og Island er imperialistiske land der monopolkapitalen har makta. ... Men samtidig er *ikke* de nordiske landa imperialistiske supermakter. De er sjøl små kapitalistiske land som blir pressa av de virkelig store imperialistmaktene, og særlig av supermaktene.»

(Norden mellom supermaktene, Oktober 1977, s. 15)

Dette riktige synet har også Albania praktisert i sin politikk overfor de nordiske landa. Albania handla f.eks. korrekt da det støtta et lite imperialistisk land som Island mot ei mellomstor imperialistisk makt under «torskekrigen» i 1972.

I lederartikkelen fra 7/7 skriver «Zeri i Popullit»: «Det kan aldri skje at såkalla land frå den «andre verda», med andre ord det stormonopolistiske borgarskapet som rår der, vert forbundsfeller for dei underkua folka og nasjonane i striden mot dei to supermaktene og verdsimperialismen.» (s. 20 eng. utg. s. 8 TF-bilag)

«Aldri» er et sterkt ord, kamerater. Vi er ikke i stand til å spå om den nøyaktige utviklinga som den internasjonale klassekampen vil ta i framtida. Men vi vil minne om hva som har skjedd i fortida:

«I denne sammenhengen betrakta møtet av kommunistgruppene Sovjetunionen, Storbritannia, USA og alle de salvebundne folk som kjempa mot den felles fienden — de tyske, italienske og japanske fascistene — som det albanske folkets forbundsfeller.» «... Albanias Kommunistiske Parti så på Sovjetunionen som en lojal og oppriktig forbundsfelle for det albanske folket, en forbundsfelle som også ville hjelpe det med å opprette og konsolidere folkemakta i Albania. Derimot var Storbritannia og USA bare midlertidige allierte i krigen mot fasciststatene.»

(APAs historie, norsk utg. s. 74–75)

I et brev til sjefen for de allierte styrkene i Middelhavet, general Wilson, skreiv kamerat Enver Hoxha i 1944:

«Krigen vår er en del av den store anti-fascistiske krigen i hele verden, og alliansen mellom folket vårt og den anglo-sovjetisk-amerikanske blokka er et livsviktig vilkår for oss.» (Selected Works, bind 1, s. 350)

Viser ikke dette at det fra et marxistisk standpunkt er umulig å utelukke i *prinsippet* midlertidige allianser med imperialistiske land?

Kamerat Mao Tsetung er ikke den første marxist-leninisten som skiller mellom store og små imperialistmakter. Allerede Lenin sa: «Et vesentlig trekk ved imperialismen er rivaliseringa mellom flere stormakter for å få hegemoni.»

(«Imperialismen ...», Utvalgte verker, n. utg. b. 6, s. 137)

Hvilke stormakter dette er, er sjølsagt avhengig av den historiske utviklinga. Under den første verdenskrigen var det i første rekke England, Frankrike, Tyskland, USA og Russland. I 1939 var det England, Frankrike, Tyskland, Japan, Italia og USA. I dag er det først og fremst de to supermaktene USA og Sovjet som er *hegemoniske* makter.

I våre dager er det derfor viktig å utnytte splittelsen mellom de to supermaktene og de øvrige imperialistiske landa, for å splite fienden og rette slaget mot hovedfienden.

Dette standpunktet er ikke nytt fra AKP(m-l)s side. Allerede i vår erklæring om sosialimperialismen fra 1974 er dette klart uttrykt:

«De moderne revisjonistene prøver å narre folk ved å likestille små og store imperialister og si at «alle imperialister er like farlige». Sjølsagt kan ikke f.eks. Japan eller England være like farlige som de to supermaktene. Ikke fordi imperialistene i disse landa er «snillere» enn supermaktene, men

ganske enkelt fordi de ikke har de samme maktmidler som USA og Sovjet. Revisjonist-propagandaen er en reaksjonær manøver. Den har til hensikt å lulle folk i søvn ved å lede oppmerksomheten deres vekk fra de aller farligste imperialistene — supermaktene.

Arbeiderklassen og folkene i alle land må evne å kjempe mot supermaktene og mot de mindre imperialistene samtidig. I denne kampen må de avvise den revisjonistiske fella, skille ut de viktigste fiendene, og konsentrere kreftene om de to supermaktene og deres forsøk på å vinne verdensherredømme.»

(«Styrk kampen mot sosialimperialismen», i Sosialimperialismen. Sovjet i dag, s. 62–63)

Denne erklæringa blei gitt ut på engelsk i 1975 så den skulle være godt kjent også internasjonalt.

Lederartikkelen i «Zeri i Popullit» snakker om «å gjera dei inter-imperialistiske motseiingane absolutte.» (s. 9) Men det er ikke det det dreier seg om. Det dreier seg om det marxist-leninistiske *prinsippet* som Lenin redegjorde for i «Venstre»-kommunismen — en barnesjukdom.

«En kan bare vinne over en langt mektigere fiende gjennom en svært grundig, forsiktig, veloverveid, dyktig og *obligatorisk* (Lenins understrekning) bruk av alle sprekker, sjøl den minste, mellom fiendene, alle interessemotsetninger i borgerskapet i de ulike landa og i de forskjellige gruppene og typene av borgerskap innafor de forskjellige landa, og også gjennom å nytte alle, sjøl de minste muligheter, til å vinne en forbundsfelle i massene, sjøl om denne forbundsfellen er foreløpig vaklende, ustabil, upålitelig og begrensa. De som ikke forstår dette, avslører at de ikke har forstått et fnugg av marxismen, av den moderne vitenskapelige marxismen i *det hele tatt*.»

(Lenin, Utvalgte verker, n.utg. b. 11, s. 149)

Vi mener at denne analysen til Lenin også gjelder fullt ut i dag.

4. Kamerat Enver Hoxha sier i sin beretning til APAs 7. kongress at USA-imperialismen «styrker stillingane sine alle stader og på alle vis» (norsk utg. s. 155). Et annet sted sier han at de to supermaktene «står for same fåren» (s. 173). Vi er uenige i denne vurderinga av styrkeforholdet mellom de to supermaktene. Begge de to supermaktene er hovedfiender til verdens folk. Men det er velkjent at USA-imperialismen har gått fra

nederlag til nederlag i de siste tiåra. Det er tilstrekkelig å minne om at USA så langt fra har styrka seg alle steder i den tida som er gått fra APAs 6. kongress, men tvert om har lidd veldige militære og politiske nederlag i Indokina.

Sammenlikn situasjonen i Afrika i dag med situasjonen der for ti år sia. Er det noen tvil om at styrkeforholdet mellom de to supermaktene har endra seg drastisk i sosialimperialismens favør? Har ikke Sovjet nylig skaffa seg en base ved Sør-Atlanteren? Sender ikke Sovjet kubanske leietropper hit og dit på det afrikanske kontinentet?

Eller se på vårt land, Norge. Vi er oppriktig glade for at APAs 7. kongress pekte på faren fra sosialimperialismens aggresjon mot de nordiske landa, ved å si: «Han (sosialimperialismen) har no teke til å gjennomføra arroganté krenkingar av den maritime suvereniteten til dei fridomskjære nordiske landa og prøver å oppretta sitt eige herredøme over alle hava i nord.» (s. 175) Dette er helt sant, og utviklinga i Norden er et bevis på at det er den sovjetiske sosialimperialismen som er på offensiven for å sikre seg kontrollen over områder som USA-imperialismen til nå har hatt herredømme over.

Kamerater, i vurderinga deres av styrkeforholdet mellom de to supermaktene ser dere bort fra konkrete fakta og gir inntrykk av at det er likevekt mellom de to supermaktene. Dette bryter med Lenins tese om den ujamne utviklinga under imperialismen. Lenin sier at «det eneste tenkelige grunnlaget under kapitalismen for å dele opp innflytelsessfærer, interesser, kolonier, osv., er et oversalg over *styrken* til deltakerne. Det står om den allmenne økonomiske, finansielle og militære styrken. Og styrken til dem som deltar i delinga, endrer seg ikke i samme tempo. Det er umulig å få ei *jamn* utvikling for alle ulike foretak, truster, industrigreiner eller land under kapitalismen.» (Lenin, Imperialismen, det høyeste stadiet i kapitalismen, *Utvvalgte verker* norsk utg., bind 6, s. 161)

Den framstillinga som APA i dag gir av forholdet mellom de to supermaktene bryter med denne vitenskapelige tesen til Lenin.

5. Etter AKP(m-l)s syn øker i dag både tendensen til revolusjon og tendensen til krig. Ifølge leninismen er det bare revolusjon som kan hindre krigen, og ingen konferanser, avtaler eller liknende mellom imperialistiske land. Etter ei konkret vurde-

ring av styrkeforholdet i verden i dag er vi kommet til at en ny imperialistisk krig, en krig mellom de to supermaktene, er uunngåelig. Vi trudde også at APA var av den oppfatninga, fordi kamerat Enver i sin tale til velgerne 3.10.74 sa: «Se opp! USA-imperialismen og den russiske imperialismen leder verden inn i en ny verdenskrig, grusommere enn de to første!» (Enver Hoxha, Vår politikk er en åpen politikk, en politikk bygd på proletariske prinsipper, norsk utg., Oslo 1977, s. 17)

Men i beretninga til APAs 7. kongress blir krigsfaren i irkeligheten behandla som mindre akutt og den blir ikke satt i samband med den ujamne utviklinga av imperialismen. I lederartikkelen av 7. juli blir krigsfaren i praksis oversett. Dette er en prinsipiell feil og en feilaktig analyse av verden i dag.

I artikkelen «Om parolen om et Europas forente stater», som dere siterer i en annen sammenheng, sier Lenin:

«En jamn økonomisk vekst i enkelte foretak eller enkeltstater er umulig under kapitalismen. Under kapitalismen fins det ingen andre midler til å gjenopprette likevekta som blir forstyrra med visse mellomrom, enn kriser i industrien og kriger i politikken.»

(Lenin, *Utvvalgte verker* bind 6, norsk utg. s. 26)

Med utgangspunkt i Tysklands forbigåing av England i råjernsproduksjon frå 1892 til 1912 stilte Lenin følgende spørsmål: «Hvilke andre midler enn krig kan en bruke *under kapitalismen* for å overvinne misforholdet mellom utviklinga av produktivkreftene og akkumuleringa av kapital på den ene sida og «innflytelsessfærene» til finanskapitalen på den andre?» (samme sted, s. 110)

I dag har Sovjet forlenget passert USA i stålproduksjon og rustningsindustri, på viktige deler av militærmakta har Sovjet gått forbi USA eller er i ferd med å gjøre det. Er det ikke på tide at marxist-leninister innser at denne rivaliseringa ifølge leninismen under kapitalismen bare kan løses med krig?

I AKP(m-l)s program fra 1976 står det:

«Den sovjetiske supermakta er enno ung som imperialistisk makt. Ho er enno ikkje veikt av dei svære nederlaga som alle imperialistmakter uunngåeleg møter før eller seinare. Ho har kunna nytta tilbakeslaga til USA-imperialismen og andre vestlege imperialistmakter til å ekspandera sjølv. Ho er ei supermakt som relativt sett, innanfor det kriseråka imperialistiske verdssystemet, framleis går fram og ekspanderer.

Sovjetunionen skil seg frå USA-imperialismen gjennom at den økonomiske og politiske makta er endå sterkare sentralisert enn i USA og i alle andre imperialistiske land.

I økonomien er Sovjet statsmonopolkapitalistisk. I politikken tek det byråkratiske borgarskapet sitt diktatur form av eit diktatur av fascistisk type, som Mao slo fast i 1964: «Sovjetsamveldet er i dag... eit diktatur av storborgarskapet, eit diktatur av den tyske fascistiske typen, eit diktatur av Hitler-typen.»

Den sterke konsentrasjonen av økonomisk og politisk makt i hendene på den leiande klikken innanfor byråkratborgarskapet gjev denne klikken særse gode høve til å setja i gang ekspansjonistiske eventyr utan å møte motstand frå andre grupper i det eigne borgarskapet. Han gjer det mogeleg å konsentrera svært store middel om militær produksjon og opprusting. Han gjer det mogeleg for dei å setja inn vald og terror mot alle freistnader dei arbeidande massane gjer på å syna motstanden sin mot den imperialistiske politikken. Alt dette gjer det svært lett for densovjetiske sosialimperialismen å rusta til krig og gå til krig.

Samstundes gjer dei fascistiske og imperialistiske leiarane for det sovjetiske byråkratborgarskapet bruk av den ærerike fortida og internasjonale prestisjen til det tidlegare sosialistiske Sovjt...

Dei nyttar demagogiske metodar for å infiltrera frigjeringsrørslar og land som kjempar mot andre imperialistmakter...

ettopp denne «sosialistiske» demagogien gjer og sosialimperialismen til ein særleg lumsk fiende for folka, som det er vanskelegare å avsløra enn dei gamle imperialistmautene.» («Prinsippprogram og for AKP(m-l)» s. 43)

6) Zerî i Popullits leder 7. juli angriper teorien om at den tredje verden er hovud-drivkrafta i verdenshistoria i dag.

«Men å snakka i allmenne vendingar om den såkalla «tredje verda» som hovudkraft i striden mot imperialismen og for revolusjoen slik dei som stør teorien om «tre verder» gjer, utan å dra noko skilje mellom dei verkeleg anti-imperialistiske og revolusjonære kreftene og dei pro-imperialistiske, reaksjonære og fascistiske kreftene som er ved makta i fleire av utviklingslanda, vil seia å gå skamlaust vekk frå læra om marxismen-leninismen og gå inn for typisk opportunistiske synsmåtar, og skapa forvirring og desorganisering mellom dei revolusjonære kreftene.»

Det som står her rammer også vårt partis program fra 1976.

Her står det:

«I den noverande stoda er det folka i den tredje vereasom er hovudkrafta i kampen mot imperialismen og supermaktene.» (norsk utgave, s. 39)

Dette er i samsvar med ei linje som vårt parti har hatt i mange år, og som vi har publisert offentleg i mange programmatisk dokumenter og forsvart i skarp polemikk mot trotskister og revisjonister.

I AKP(m-l)s erklæring om sosialimperialismen fra 1974 står det:

«Både monopoltorgerne i vesten og revisjonistene i Sovjet gjør alt de kan for å sverte den 3. verdens front. Når den 3. verdens fole kommer sammen på konferanser tg fordømmer rike imperialistiske lands utbytting av de fattige landa, så snakker revisjonistene om «de reaksjonære lederne i ulanda». Når USA blir stemt ned i FN, så snakker de om «ekstremistenes utålelige flertallsdiktatur» som vil «ødelegge verdensorganisasjonen». Kinas og Albanias støtte til den 3. verdens folk kaller de «opportunistme», og de sier at Kina driver «nasjonalistisk stormaktspolemikk». Dette viser at folkene i den 3. verden er på rett vei. Det viser at Kinas og Albanias utenrikspolitikk er en konsekvent og prinsippfast anti-imperialistisk utenrikspolitikk som rammer supermaktene der det svir mest. Virkelige anti-imperialister bør bekjempe hetsen mot den 3. verdens front og støtte Kinas og Albanias riktige utenrikspolitikk som er den mest konsekvente støtten noen lands regjering gir til kampen mot imperialismen.» («Styrk kampen mot sosialimperialismen», i Sosialimperialismen, Sovjet i dag s. 65)

Når APA i sin politikk mot betydninga av den tredje verdenskamp trekker fram *kong Khaled* og *shahen av Persia* som et «bevis» på at det er rett å forkaste begrepet den tredje veden, har vi også tidligere gitt et svar på dette:

«Det har ingenting med saka å gjøre om noen regjeringer samtidig står for en reaksjonær politikk og er ytterst vaklende og upålitelige allierte. Så lenge de av en eller annen grunn går mot supermaktene, så svekker det objektivt supermaktene og styrker objektivt folkenes enhetsfront mot imperialismen.» (Samme sted, s. 64)

I erulæringa fra 6 marxist-leninistiske partier og partibyggende organisasjoner i januar 1975, som vårt parti signerte, står det:

«I denne situasjonen har det vist seg at store deler av statene i den tredje verden har greid å gå sammen og forene seg om viktige krav rettet mot imperialistlanda og da særskilt mot de to supertaktene. Dette har blant annet vist seg på FN-konferansene om råvarer, økonomisk utvikling, havrett, befolkningsspørsmålet m.m. Uansett om mange av disse landa er ledet av regimer med reaksjonær innenrikspolitikk, har det svekket og isolert supermaktene at de har sluttet opp om kampen mot dem.

Det er en viktig oppgave for arbeiderklassen og folkene i de imperialistiske landa å støtte den tredje verdens kamp.» («Norden mellom supermaktene», Oktober-hefte 1977, s. 10)

Denne felleserklæringa fikk positiv omtale i Zeri i Popullit. På møte med en parti-delegasjon fra vårt parti våren 1975 uttalte representanten for APA at APA hadde samme syn som felleserklæringa på alle punkter som der blei behandla.

Vi mener at det synet som vi uttrykte i 1974, i felleserklæringa fra 1975 og i prinsipp-programmet fra 1976 er riktig. Vi mener angrepet på dette synet i lederen fra 7. juli er feilaktig.

Vi mener virkeligheten viser oss at de største revolusjonære bevegelsene som retter de hardeste slaga mot imperialismen og reaksjon i dagens verden, er de revolusjonære bevegelsene for demokrati og nasjonal frigjøring i de svære koloniale, halv-koloniale og tidligere koloniale områdene i Asia, Afrika og Latin-Amerika. Dette området er det som blir omfatta av begrepet «3. verden».

Den formen for revolusjon som er det første målet i de fleste av disse landa, kaller Lenin, Stalin og Mao for folkedemokratisk eller ny-demokratisk, og de lærer oss at denne formen for revolusjon videre skaper muligheten for å gå videre og bygge sosialismen i disse landa. Det er folke-massenes kamp for ny-demokratisk og sosialistisk revolusjon som i dag er hovedkrafta i kampen mot imperialismen og hoveddrivkrafta i verdenshistoria i 1977.

Dette synet er i samsvar med polemikken marxist-leninistene førte mot revisjonistene i begynnelsen av 1960-åra. I «Et forslag til generallinja for verdens kommunistiske bevegelse fra 1963 sa sentralkomiteen i KKP.

«Dei ulike typene motseiingar i verda i eeg er konsentrert i dei svære områda i Asia, Afrika og Latin-Amerika. Dette er dei områda under imperialistisk styre som er

lettast å gå til åtak på, og dei er stormsentra i verdsrevolusjonen som gjev imperialismen direkte slag.

Den nasjonaldemokratiske revolusjonære rørsla i desse områda og den internasjonale sosialistiske revolusjonære rørsla er dei to store historiske straumane i vår tid.

Den nasjonaldemokratiske revolusjonen i desse områda er ein viktig del av den proletariske verdsrevolusjonen i våre dagar.

Dei anti-imperialistiske revolusjonære stridane til folket i Asia, Afrika og Latin-Amerika hamrar laus på og undergrev grunnvollen for herredømet til imperialismen og kolonialismen, gammal og ny, og er no ei mektig kraft til forsvar for verdsfreden.

Difor avheng heile saka til den internasjonale proletariske revolusjonen på eit vis av utkomet av dei revolusjonære stridane folket i desse områda fører, dei som er det overveldande fleirtalet i folkesetnaden i verda.

Difor er den anti-imperialistiske revolusjonære striden til folket i Asia, Afrika og Latin-Amerika avgjort ikkje berre ei sak som har mykje å seia i områda det gjeld, men ei sak som har altomfemnande verdi for heile saka til de proletariske verds-revolusjonen.» («Den store polemikken», n.utg. b. 1, s. 19)

Sentralkomiteen i APA ga uttrykk for sin fulle støtte til KKP's syn bl.a. gjennom en leder i Zeri i Popullit.

I Zeri i Popullits lederkommentar til KKP's forslag til Generallinje heter det følgende under tittelen «Et dokument av stor internasjonal betydning».

«Alle sosialistiske land og alle kommunistiske partier har som sin høye internasjonale plikt å gi uforbeholden hjelp og støtte til den nasjonaldemokratiske bevegelsen i disse områdene, som utgjør det overveldende flertallet av verdens befolkning. Disse bevegelsene er de viktigste og mektigste forbundfellene til den internasjonale kommunistiske bevegelsen. Uten et forbund med den kan det ikke være tale om noen seier eller konsolidering for den sosialistiske revolusjonen i de andre landa.» (Zeri i Popullit, 24. juli 1963).

Dette var de kinesiske og albanske marxist-leninistenes korrekte vurdering av betydninga av den tredje verdens kamp i 1963.

Hva er situasjonen i 1976? Har den revolusjonære kampen i Asia, Afrika og Latin-Amerika blitt mindre? Nei, som vi veit

har den vokst kraftig i omfang, fått klarere politisk orientering og vunnet veldige seire over imperialismen og reaksjonen. Mange marxist-leninistiske partier leder revolusjonære folkekriger av betydelig størrelse i sitt eget land.

Det har også vært oppsving i klassekampen i de utvikla kapitalistiske landa og i de to supermaktene sjølv. Vårt parti er sjøl vokst fram i løpet av oppsvinget og har i mange år leda viktige klassekamper i et utvikla kapitalistisk land. Men kan oppsvinget i klassekampen i disse landa i størrelse og betydning likestilles med de revolusjonære stormene som i samme periode har rast i Asia, Afrika og Latin-Amerika? Virkeligheten viser oss at de ikke kan likestilles. Klassekampen i Europa har gått kraftig framover. Kan disse framgangene likestilles med de revolusjonære seirene i Indo-Kina? Kan nivået i klassekampen i Norge eller Tyskland likestilles med nivået i den revolusjonære kampen i Burma eller Thailand, der marxist-leninistene leder folkekrig?

Virkeligheten gir oss ingen grunn til å endre den korrekte vurderinga de kinesiske og albanske kommunistene gjorde av den revolusjonære kampen i Asia, Afrika og Latin-Amerika i 1963. I dag er det enda større grunn til å slå fast den avgjørende betydninga av folkenes kamp i den tredje verden.

Vi mener at lederen den 7. juli gir uttrykk for ei feilaktig undervurering av betydninga av kampen for sosialistisk og nydemokratisk revolusjon i den tredje verden.

Lederen i Zeri i Popullit den 7. juli sier også dette om noen politikere i den tredje verden: «I fylgje teorien om «tre verder» må folka i desse landa i kjernen ikkje slåst mot t.d. det blodige fascistdiktaturet til Geisel i Brazil og Pinochet i Chile, Suharto i Indonesia, Shahan av Iran, kongen av Jordan osv., av di dei liksom skal vera del av «den revolusjonære drivkrafta» «som driv hjulet i verdshistoria framover». (TF s. 7)

Vårt partis syn er at det ikke er riktig at disse folka er 'lederne for den tredje verden'. Lederne for den tredje verden er slike revolusjonære som de marxist-leninistiske partiene i Burma, Thailand, Malaya som fører folkekrig, frigjøringskjemperne i Azania og Zimbabwe osv. Det er disse revolusjonære kjemperne som står i spissen for bevegelsen for ny-demokratisk revolusjon i den tredje verden. Det er derfor

ikke riktig å si at forskjellige reaksjonære statssjefer er lederne for den tredje verden.

Videre er det vårt syn at marxist-leninistene må utvikle en revolusjonær taktikk i forhold tilstatssjefene i de forskjellige landa i Asia, Afrika og Latin-Amerika på grunnlag av det leninismen lærer oss. Siden det bare er få av disse landa som har gjennomført noen virkelig sosialistisk revolusjon så er de fleste stats-sjefene representanter for innenlandske utbytterklasser eller fremmede imperialister, eventuelt for begge deler. En revolusjonær leninistisk taktikk betyr ikke å skape illusjoner om disse politikerne, men samtidig utnytte det dersom de vender seg mot imperialismen i noen saker.

Om dette sa AKP(m-l)s erklæring fra høsten 1974:

«Alle virkelige anti-imperialister hilser denne utviklinga velkommen. Vi gjør det uten illusjoner om at diplomatisk aksjon fra land med forskjellige styreformere — inklusive regimer som er reaksjonære i innenrikspolitikken og enkelte imperialistiske land — skal kunne erstatte folkekrigen som middel til å beseire supermaktene.

Men statenes enhetsfront står ikke i motsetning til kampen for revolusjon. For om flest mulig land i verden står mot de imperialistiske supermaktene, så begrenser det deres muligheter til å operere og det svekker dem. Det styrker igjen de kreftene som fører frigjøringskriger og massene som kjemper for revolusjon.

«Styrk kampen mot sosialimperialismen», i Sosialimperialismen, Sovjet i dag, s. 64)

Og de nordiske partienes og partibyggende organisasjonenes felleserklæring sa som allerede nevnt:

«Uansett om mange av disse landa (i den tredje verden) er ledet av regimer med reaksjonær innenrikspolitikk, har det svekket og isolert supermaktene at de har sluttet opp om kampen mot den.» (Norden mellom supermaktene, Norsk utg. 1977, s. 10)

Dette samsvarer med Stalins korrekte leninistiske vurdering av emiren av Afghanistan i 1924. Denne vurderinga tar ikke utgangspunkt i at denne føydalisten spilte noen revolusjonær rolle i sitt eget land, men peker tvert imot på at han sto for reaksjonære monarkistiske standpunkter. Samtidig peker Stalin på at kommunistene må verdsette den kampen emiren fører for landets sjølstendighet, fordi den svekker im-

perialismen, og er objektivt revolusjonær.

«Den kampen som emiren av Afghanistan fører for landets «uavhengighet er objektivt en *revolusjonær* kamp, trass i de monarkistiske synsmåtene emiren og hans tilhengere har, for denne kampen svekker, oppløser og undergraver imperialismen...» (Stalin: «Leninismens grunnlag» kap. VI, punkt 1)

Denne korrekte *leninistiske vurderinga* innebar ikke at Stalin ga noe pålegg til det afghanske folket om å ikke føre kamp mot emirens monarkisme. Samtidig utnytta den korrekte motsetninga mellom emiren og den engelske imperialismen. Stalin viser at dette er en politikk som styrker og ikke svekker den revolusjonære bevegelsen.

Vårt syn er at lederen i Zeri i Popullit er feilaktig når den ikke markerer at leninistene må utnytte også motsetningene mellom slike reaksjonære statsledere og imperialismen. Det er ikke riktig når lederen sier at en slik korrekt leninistisk taktikk fører til at de revolusjonære kreftene må «Gje opp revolusjonen». Tvert imot fører det til at den revolusjonære bevegelsen kan styrke seg.

Når våre marxist-leninistiske kamerater i den tredje verden sier at motsigelsen mellom borgerskapet og proletariatet ennå ikke er hovedmotsigelsen i deres land, så er det et standpunkt vi støtter. Det betyr ikke at de «gir opp klassekampen», men at de innser at hovedmotsigelsen for tida går mellom imperialismen og den undertrykte nasjonen og at klassekampen må føres i forhold til det. Etter vårt syn rammer lederartikkelen i Zeri i Popullit ikke bare disse kameratene, den rammer til like stor grad det marxist-leninistiske synet som kommer fram i APAs egen historie:

«Albanske Kommunistiske Parti oppfordra ikke til å intensivere klassekampen innenlands, og sendte heller ikke ut paroler til folket til å reise seg mot godseierne, stammehøvdingene og borgerskapet. Helt til slutten retta det innsatsen sin hovedsaklig mot de fascistiske inntrengerne. Klassekampen blei intensivisert gjennom det åpne forræderiet til utbytterklassene.» (APAs historie, norsk utg., s. 173)

7) Lederen i Zeri i Popullit skriver:

«Å fylgja denne «teorien» (om de tre verdenene) vil seia å føre den revolusjonære rørsla vekk frå den rette vegen og å gje opp revolusjonen på halvvegen, å skilja han frå den proletariske revolusjonen i andre land, å setja striden til proletariatet og folket i desse

landa på ei anti-marxistisk og revisjonistisk lei». (TF-bilag, s. 6)

«Dei noverande teoriane om den såkalla «tredje verda» «alliansefri land» osv., har som formål å tøyla revolusjonen og forsvara kapitalismen, som ikkje må verta hindra i å utøva hegemoniet sitt men bør bruka former for herredøme som er litt meir godtakande for folka». (TF-bilag s. 7)

I disse avsnitta blir teorien om de tre verdenene karakterisert som en anti-marxistisk og revisjonistisk teori. Det heter at teoriene om «den tredje verden» og «de alliansefrie landa» vender seg mot revolusjonen og forsvarer kapitalismen.

Det rammer Kinas Kommunistiske Parti og kamerat Mao Tsetung, som har utforma teorien om tre verdner. Det rammer vårt parti ettersom vi i program, artikler og samtaler med dere har gitt uttrykk for at vi er tilhengere av teorien om tre verdener. Det rammer et stort antall partier i den kommunistiske verdensbevegelsen. Blant dem er Kampucheas Kommunistiske Parti som har slått klart fast at Demokratisk Kampuchea er en del av den alliansefrie bevegelsen og den tredje verden. Det rammer også mange andre partier som Burmas Kommunistiske Parti og et stort antall andre partier og organisasjoner i Europa, Amerika, Afrika og Oseania.

Virkeligheten viser at denne framstillinga er ukorrekt. Kinas Kommunistiske Parti er og har vært ei mektig kraft i kampen mot imperialismen, sosialimperialisme og revisjonisme og ei mektig støtte til frigjøringsbevegelsene og de marxist-leninistiske partiene.

Kampucheas kommunistiske parti har vunnet en seier i en mektig revolusjon, slått USA-imperialismen på slagmarka, bekjempa sosialimperialismens intriger, oppretta proletariatets diktatur og starta bygginga av sosialismen.

Flere av de partiene vi nevnte leder revolusjonære frigjøringskriger i sine egne land. Mange andre gir viktige bidrag i kampen mot USA-imperialismen, sosialimperialismen og sitt eget lands reaksjon.

Vårt ege parti AKP(m-l) er ennå lite og ungt og har ennå ikke utretta så mye. Men det kan ikke trekkes i tvil at det kjemper mot supermaktene, det norske monopolborgerskapet og for sosialistisk revolusjon.

Det er følgelig helt uriktig å likestille disse partiene med revisjonismen og imperialismen. Det er helt uriktig å si at disse partiene har forrådt revolusjonen.

Vi mener det er svært skadelig at Zeri i Popullits leder av 7. juli kan tolkes på denne måten.

8) Denalbanske pressa har gitt tydelig til kjenne at den støtter de møtene som har vært holdt i Ludwigshafen, Roma osv. i første halvdel av 1977.

Vi har et annet syn på disse møtene. Som dere kjenner til er AKP(m-l) ikke motstandere av multinasjonale møter i prinsippet. Men slike møter må fremme og ikke svekke enheten i den internasjonale ml-bevegelsen, og de må fremme og ikke svekke kampen mot de to supermaktene. Vi stiller strenge vilkår for å støtte og eventuelt delta på slike møter. Vi mener at møtene i Ludwigshafen osv. har brutt med de krava det er nødvendig å stille til forholdet mellom partier og internasjonale møter.

Våren 1977 informerte vi SK i APA om at vi har brutt partiforbindingene med Tysklands Kommunistiske Parti/ml, fordi ledelsen i KPD/ml støtter den revisjonistiske «firerbanden» i Kina og bakvasker kamerat Hua og sentralkomiteen i KKP, som «borgerlige revisjonister». Vårt parti kan på grunnlag av dette ikke lenger se på KPD/ml som noe revolusjonært, marxistisk parti. Ludwigshafen-møtet var organisert av KPD/ml. På de andre møtene har også denne organisasjonen deltatt. Vi mener at når marxist-leninistiske partier deltar på møter sammen med partier som KPD/ml er det skadelig fordi det forvrenger skillelinjene mellom virkelige marxist-leninister og revisjonister.

Disse møtene har av noen av deltakerne blitt brukt som plattform for angrep på Kinas Kommunistiske Parti, og også for å spre andre synspunkter som vi ser på som uriktige. Vårt syn er at slike møter ikke er egne til å skape enhet på et korrekt grunnlag, men tvert imot kan utnyttes til å fremme fraksjonsvesen og splittelse.

Vi har merka oss at organisasjonen til Hardial Bains, det såkalte «Communist Par-

ty og Canada(m-l)» har drevet propaganda for disse møtene. Vi gjør derfor igjen oppmerksom på at vi regner det som sikkert at Bains opererer som agent for ei imperialistisk supermakt.

9) Kamerat Ramiz Alia har i samtaler med representanter fra AKP(m-l) uttrykkelig sagt at APA ikke regner Mao Tsetung som en marxist-leninistisk klassiker på linje med Marx, Engels, Lenin og Stalin. Vi mener dette er ei feilvurdering, ei undervurdering av Mao Tsetung. Etter AKP(m-l)s oppfatning er Mao ikke bare en marxist-leninistisk klassiker, men en av de største. Det er han framfor noen som har utvikla den marxist-leninistiske teorien om å fortsette revolusjonen under proletariatets diktatur. Han har forsvart og videreutvikla den dialektiske og historiske materialismen og gjort en allsidig analyse av imperialismen i vår tid og vilkåra for revolusjonen i dag. Å gi avkall på Mao Tsetung som klassiker er å gi avkall på det skarpeste våpenet mot imperialisme, sosialimperialisme og moderne revisjonisme. Slik er vårt syn på dette, og slik har det vært siden vår bevegelse oppsto for mer enn et tiår tilbake.

Kamerater.

Vi har gjentatte ganger gjort klart hvor høyt vi verdsetter de verdifulle erfaringene til APA, hvor høyt vi verdsetter vennskapet med det heltemodige albanske folket. APAs erfaringer er et viktig reservoar til arbeiderklassens internasjonale kamp. Den albanske revolusjonen er et viktig bidrag til kampen mot imperialismen, sosialimperialismen og all reaksjon. AKP(m-l) vil fortsatt studere deres erfaringer og APA kan stole på at vårt parti alltid vil føre kamp mot imperialismen, sosialimperialismen og den moderne revisjonismen.

Lenge leve den proletariske internasjonalsismen.

Kameratlig hilsen fra sentralkomiteen i AKP(m-l)

Tom side